

**Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України**

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ
ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Географія
8-9 класи

Укладачі:
Сак Т.В., Босенко І.І.

Київ – 2016

Пояснювальна записка

Навчальна програма з географії для 6-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із ЗПР розроблена на основі навчальних програм з географії загальноосвітньої школи, положень Державного стандарту базової і повної середньої освіти та Державного освітнього стандарту школи інтенсивної педагогічної корекції, згідно з якими шкільна географічна освіта є складовою освітньої галузі “Природознавство”. Пріоритетною метою вивчення географії в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із ЗПР є формування у школярів географічної картини світу.

Загальноосвітня цінність географії полягає у формуванні світоглядного розуміння природи Землі, її географічної оболонки як природного та природно-техногенного середовища, у якому існує людина. Шкільна географічна освіта спрямована на формування в учнів просторового уявлення про земну поверхню та розвиток умінь усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних подіях, що відбуваються у державі та світі.

Географія є не тільки джерелом нових відомостей про Землю, а й основою для формування гуманістичного світогляду, виховання дбайливих господарів, любові до рідного краю, набуття умінь і навичок адаптації до навколишнього середовища, адекватної поведінки в ньому.

При цьому головними завданнями викладання географії в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із ЗПР є:

- формування в учнів цілісного географічного образу Землі через розкриття регіональних та планетарних закономірностей і процесів;
- розкриття ролі географії у вирішенні економічних, екологічних і соціальних проблем суспільства;
- розвиток у школярів вміння логічно викладати свої думки, що співвідносяться з реально пізнаваними географічними об'єктами;
- обґрунтування доцільності наукового підходу до природокористування, єдності навколишнього середовища, людини та її діяльності в територіальному аспекті;
- формування картографічної грамотності й культури;
- розвиток пізнавального інтересу, інтелектуальних і творчих здібностей учнів у процесі географічних спостережень, самостійного набуття нових знань з географії;
- виховання національно свідомого громадянина, патріота, дбайливого господаря, грамотної, освіченої людини, гуманіста і природолюбця;
- вироблення в учнів умінь практично застосовувати здобуті географічні знання, користуватися джерелами географічної інформації, самостійно шукати, аналізувати і передавати її;
- розвиток здатності до співробітництва при виконанні практичних робіт та екскурсій;
- здійснення корекції порушень розумового розвитку учнів.

Структура і зміст навчальної програми

Структура і зміст програми з географії базуються на принципах неперервності й наступності шкільної географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, урахування вікових та інтелектуальних можливостей учнів, практичної спрямованості. Зміст тем розгорнуто відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти.

У програмі знайшли відображення наскрізні для шкільної географії змістові лінії, зазначені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти. Окремі елементи географічних знань учні отримують у початковій школі в курсі «Я і Україна». Поглиблення цих знань відбувається в 5-му класі під час вивчення пропедевтичного курсу «Природознавство», у якому на доступному для учнів рівні формуються початкові уявлення про Всесвіт, Землю як планету Сонячної системи, про геосфери та складові середовища життя людини.

Основними компонентами даної програми є: зміст природничого навчального матеріалу, перелік державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із ЗПР та корекційно-розвивальна робота, на яку учитель орієнтується під час вивчення конкретних тем. Програма складена з урахуванням особливостей розумового розвитку учнів із ЗПР.

Навчальний матеріал розрахований на засвоєння учнями базового змісту географії, програма має деяке спрощення програмованого матеріалу (порівняно з програмою для загальноосвітніх навчальних закладів), але без порушення логіки дисципліни. Вимоги до загальноосвітньої підготовки учнів орієнтують на результати навчання, які є об'єктом контролю й оцінювання.

Корекційно – розвивальні завданнями курсу є:

- розвиток пізнавальної сфери (процесів сприймання, пам'яті, уяви, уваги, мислення);
- розвиток вміння встановлювати та розкривати причинно-наслідкові зв'язки;
- розвиток зорово-просторових процесів при роботі з глобусом, картою, планом, аерознімками тощо;
- розвиток емоційно-вольової сфери у різних видах діяльності;
- розвиток процесів самоконтролю під час виконання природничих завдань;
- розвиток мовленнєвої діяльності (опанування географічними термінами та їх застосування на практиці, стимулювання мовленнєвої активності тощо);
- формування пізнавального інтересу, пізнавальної активності у здобутті географічних знань;
- розвиток наполегливості, впевненості, самостійності під час вирішення природничих завдань.

Географія 6-го класу (Загальна географія) є першим систематичним курсом нового шкільного предмета. Програма курсу розрахована на 70 годин (2 години на тиждень), з яких запланований резерв часу становить 6 годин.

У процесі вивчення загальної географії в учнів формуються уявлення про Землю як природний комплекс, про особливості земних оболонок та їх взаємозв'язки. Крім того, початковий курс географії включає відомості про географічні подорожі та дослідження Землі, особливості зображення земної кулі на глобусі й карті, про кількість і розміщення населення земної кулі, людські раси, положення України та окремих держав на політичній карті світу.

Таким чином, у 6-му класі розпочинається формування загальної географічної культури школяра та поступове навчання картографічній мові. Учні оволодівають основними географічними уявленнями та поняттями, набувають певних умінь у роботі з різними джерелами географічної інформації.

Для досягнення окресленої мети вчителю необхідно розв'язувати такі навчально-методичні завдання:

- розвивати пізнавальний інтерес учнів до об'єктів і процесів навколишнього світу;
- навчити встановлювати зв'язки в системі географічних знань й на цій основі формувати навчально-пізнавальну, інформаційну, картографічну та комунікативну компетенції;
- залучати учнів до практичної діяльності щодо застосування отриманих географічних знань і вмінь у повсякденному житті.

У 6-му класі пропонується 9 практичних робіт, 4 з яких оцінюються обов'язково, решта — на вибір учителя.

Географія 7-го класу (Географія материків і океанів) є логічним продовженням курсу загальної географії й значною мірою спирається на його матеріал. Як і в 6-му класі, на вивчення географії материків та океанів передбачено 70 годин (2 години на тиждень).

Головною метою вивчення географії у 7-му класі є формування географічних знань про природу материків та океанів, їх цілісність і диференціацію, про населення та його життєдіяльність у різних природних умовах. Водночас розширюються знання про географічну оболонку та її компоненти. Зміст курсу створює необхідну основу для розуміння учнями ролі географічної оболонки у житті людей і впливу суспільства на природні умови.

Для досягнення зазначеної мети вивчення географії у 7-му класі окреслені такі завдання:

- продовжити формувати в учнів знання про географічну диференціацію природи Землі від загальнопланетарного до регіонального рівня;
- створити географічні уявлення про великі частини земної поверхні — природні комплекси материків та океанів, їх просторову неоднорідність;
- дати первинні поняття про політичну карту, населення та види його господарської діяльності, глобальні виклики людства;

- розвивати картографічну грамотність учнів, формувати практичні уміння щодо знаходження, систематизації та презентації різноманітної географічної інформації.

У результаті реалізації окреслених завдань в учнів відбувається формування навчально-пізнавальної, інформаційної, картографічної, комунікативної, загальнокультурної компетенцій.

У програмі 7-го класу передбачено виконання 12 практичних робіт, 4 з яких є обов'язковими для оцінювання. Більшість практичних робіт виконуються за зразком (на основі використання різноманітних тематичних карт атласу та контурних карт) та з допомогою вчителя.

Вивчення **географії у 8 класі (Україна у світі: природа, населення)** спрямоване на формування науково-географічної картини своєї держави як складника світової спільноти держав на основі комплексного її вивчення. Цей курс допомагає учневі усвідомити себе громадянином України, сформувати знання про природу та населення країни, свого регіону, виховати повагу до українського народу, його культури, відчувати себе справжнім патріотом своєї держави. Програма курсу розрахована на 70 годин (2 години на тиждень), з яких 6 годин становлять резерв часу. Важливим принципом побудови змісту курсу є інтеграція, що реалізується у поєднанні фізико- та суспільно-географічних складників під час вивчення природних комплексів і населення України та свого регіону з урахуванням уже здобутих знань про природу материків і океанів, населення країн світу з курсу географії, що вивчався у 7 класі. Зокрема, вивчення населення України здійснюється на основі тем про населення світу в курсах географії у 6 та 7 класах та внаслідок поглиблення їх змісту. Курс 8-го класу є завершальним для шкільної природничо-географічної освіти, тому значна увага під час його викладання приділяється, крім вивчення нових понять і закономірностей, поглибленню й узагальненню теоретичних знань з фізичної географії.

Зміст курсу представлений такими *розділами*: «Географічна карта та робота з нею», «Географічний простір України», «Природні умови та ресурси України», «Населення України та світу», «Природа та населення свого адміністративного регіону».

Для досягнення окресленої мети вивчення географії у 8 класі спрямоване на вирішення таких завдань:

- сформувати в учнів знання та уявлення про Україну як цілісну країну, в якій відбуваються різноманітні глобальні та регіональні природні, суспільно-географічні та екологічні процеси;
- розкрити нові поняття і закономірності та поглибити й узагальнити вже сформовані теоретичні знання з фізичної та суспільної географії;
- сформувати уявлення про окремі поняття суспільно-географічного змісту;
- продовжити розвиток практичних умінь та навичок самостійної роботи.

Програмою передбачено виконання 12 практичних робіт, з яких 4 є обов'язковими для оцінювання. Вони спрямовані на розвиток умінь та навичок роботи з картами та іншими джерелами географічної інформації; виявлення зв'язків природи і суспільства в межах України, їх взаємного впливу, що сприятиме подальшому розвитку в учнів навчально-пізнавальної компетенції і формуванню ціннісно-смислової та соціально-професійної компетенцій.

Вивченням **географії у 9 класі (Україна і світове господарство)** завершується географічна освіта учнів в основній школі на базовому рівні. На цей курс відведено 52 години (1,5 години на тиждень). Провідною метою є формування знань про тенденції розвитку національного та світового господарства й визначення місця України в сучасному світі. Зазначена мета передбачає реалізацію таких завдань:

- сформувати нові поняття й базові знання про суспільну географію та особливості розвитку сучасного господарства в Україні і світі;
- ознайомити із структурою світового господарства та її відображенням в економіці України, найважливішими глобальними проблемами людства;
- навчити виявляти та аналізувати економічні, соціальні й екологічні процеси та явища на глобальному, регіональному і локальному рівнях;
- показати роль міжнародного співробітництва у розв'язуванні глобальних проблем людства;
- розвивати в учнів пізнавальний інтерес, інтелектуальні та творчі здібності, самостійну навчальну діяльність шляхом пошуку та опрацювання географічної і статистичної інформації з різних джерел.

Цей курс є також початковим етапом економічної освіти школярів, сприяє їхній адаптації до життя в умовах ринкової економіки, тому програма містить питання про економічну систему України, типи підприємств за формами власності, аналізуються складові економічного потенціалу країни.

Важливим принципом побудови змісту географії у 9 класі є інтеграція, яка реалізується через поєднання суспільно-географічних складових під час вивчення особливостей розвитку та розміщення господарства в світі, Україні та своєму регіоні.

Курс має чітко визначену практичну спрямованість, яка реалізується в ході виконання практичних робіт та досліджень. Програмою передбачено виконання 8 практичних робіт, з яких 4 є обов'язковими для оцінювання. Вони спрямовані на розвиток умінь і навичок роботи з географічними картами та іншими джерелами інформації.

У програмі кожного класу передбачено засвоєння певної кількості назв географічних об'єктів. Окремі назви (рівнин, гір, річок, морів тощо) повторюються в програмах, проте це не означає, що при повторенні будь-якого об'єкта слід обмежитися лише показом його на карті. Практичні роботи можуть виконуватися на вибір вчителя, тобто як під час вивчення тем, де вони передбачені, так і в окремо відведений час.

Наведений розподіл годин за розділами та темами у програмах курсів географії є орієнтовним. Залежно від рівня знань учнів класу, від труднощів, що виникають в учнів із ЗПР під час вивчення географії, вчитель може дещо збільшити або зменшити час на вивчення окремих тем, що забезпечить свідоме і якісніше засвоєння учнями всього матеріалу, передбаченого для кожного року навчання. Резервну частину навчального часу учитель може використати на свій розсуд з метою більш глибокого вивчення або повторення певного навчального матеріалу з урахуванням здібностей та навчальних можливостей учнів із ЗПР.

8 клас
ГЕОГРАФІЯ
«Україна у світі: природа, населення»
(70 годин, 2 години на тиждень)

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	2 2	ВСТУП Фізична географія України. Об'єкти вивчення і методи досліджень фізичної та суспільної географії України. Джерела географічної інформації. Географічні відомості про територію України в минулому. Дослідження Геродота, Г. Боплана, С. Рудницького. Сучасні географічні дослідження	Учень: <i>називає:</i> об'єкти вивчення курсу; методи досліджень фізичної та суспільної географії; джерела географічної інформації; <i>наводить приклади</i> географічних досліджень території України у минулому і тепер; <i>розрізняє</i> істотні ознаки понять «фізична географія» та «суспільна географія»; <i>розуміє</i> значення знань з фізичної та суспільної географії для себе і суспільства.	Вчити: <i>розвивати</i> узагальненість сприймання та стійкість уваги при вивченні нового матеріалу; <i>аналізувати, порівнювати</i> методи досліджень фізичної та суспільної географії; <i>розвивати</i> навички пошуку географічної інформації з різних джерел географічних знань; <i>формувати</i> пізнавальну активність в процесі вивчення курсу; <i>розвивати</i> спостережливість, наполегливість.
2	6	Розділ І. Географічна карта та робота з нею		
	3	Тема 1. Географічна карта. Зображення України в картографічних творах. Елементи карти, картографічні проекції та види спотворень на географічних картах. Способи зображення географічних об'єктів та явищ на картах. Класифікація карт. Навчальні карти й атласи. Національний атлас України, електронні карти. Картографічні інтернет-джерела.	Учень: <i>називає</i> джерела географічної інформації, елементи карти; <i>розпізнає</i> види карт, їх зміст та призначення; <i>характеризує</i> методи і засоби отримання географічної інформації; <i>визначає</i> об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами; <i>користується</i> навчальними картами й атласами, картографічними інтернет-джерелами; <i>розуміє</i> значення джерел географічної	Вчити: <i>аналізувати та порівнювати</i> джерела географічної інформації, методи і засоби отримання географічної інформації тощо; <i>користуватись</i> навчальними картами й атласами, картографічними інтернет-джерелами; <i>формувати</i> пізнавальну активність під час роботи з джерелами географічної інформації;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			інформації для життєдіяльності людини.	
	3	Тема 2. Топографічні карти. Читання та практичне використання топографічних карт. Практична робота 2. Визначення об'єктів, напрямків, географічних координат, висот точок за топографічною картою.	Учень: <i>називає</i> елементи топографічної карти; <i>розпізнає</i> топографічні карти; <i>характеризує</i> методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; <i>визначає</i> об'єкти, напрямки, географічні, координати, висоту точок за топографічною картою; <i>користується</i> топографічною картою;	Вчити: <i>аналізувати та порівнювати</i> топографічні карти; методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; <i>розвивати</i> самоконтроль у процесі роботи з топографічними картами; <i>оформляти</i> результати отримані під час виконання практичної роботи; <i>формувати</i> навички самостійної роботи під час виконання практичної роботи та на уроці;
3	5	Розділ II. Географічний простір України		
	2	Тема 1. Україна на політичній карті Європи і світу. Політична карта світу, її елементи та процес формування. Державний лад: форми правління та держави; адміністративно-територіальний устрій країн. Державний лад в Україні. Географічне положення України. Геополітика. Державна територія України. Державні кордони, розміри території, крайні точки, географічні центри України та Європи. Практична робота 2. Нанесення на контурну карту кордонів сусідніх держав, крайніх точок, географічних центрів України та Європи і зазначення їхніх назв; визначення координат точок.	Учень: <i>називає</i> крайні точки і розміри території України, суміжні з нею держави; <i>розуміє</i> відмінність між поняттями «країна», «державна», «залежна територія», «невизнані держави»; <i>характеризує</i> кордони та особливості географічного положення України; <i>виначає</i> координати крайніх точок України; <i>показує на карті</i> суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, <i>острови Зміїний, Джарилгач, півострови Кримський, Керченський, косу Арабатська Стрілка, Каркінітську затоку, Керченську протоку</i> , країни-сусіди України; <i>розповідає про</i> географічне	Вчити: <i>аналізувати та описувати</i> крайні точки і розміри території України, суміжні з нею держави; <i>розширити</i> знання про державний лад, форми правління та адміністративно-територіальний устрій країн; <i>розвивати</i> просторові уявлення під час роботи з картою; <i>розвивати</i> самоконтроль у процесі роботи з контурними картами та атласом; <i>зв'язно та усвідомлено відтворювати</i> інформацію здобуту під час роботи на уроці;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			положення України.	
	1	Тема 2. Формування території України. Територіальні зміни меж України з ХХ ст. Особливості сучасного адміністративно-територіального устрою, його проблеми та шляхи вдосконалення на різних територіальних рівнях	Учень: <i>називає</i> адміністративно-територіальні одиниці України; <i>розповідає</i> про особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; <i>розуміє</i> особливості змін на політичній карті світу, зміни територіальних меж України з ХХ ст.; <i>показує</i> на карті одиниці адміністративно-територіального устрою України;	Вчити: <i>розвивати</i> логічне мислення при встановленні причинно-наслідкових зв'язків; <i>розширити</i> знання щодо особливостей сучасного адміністративно-територіального устрою України; <i>розвивати</i> практичні навички «читання» карти; <i>формувати</i> пізнавальну активність у вивченні географії;
	2	Тема 3. Україна на карті годинних поясів. Міжнародна система відліку часу. Годинні пояси. Місцевий час. Поясний час. Літній час. Особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу. Час в Україні. Практична робота 3. Аналіз карти годинних поясів світу. Визначення місцевого та поясного часу в Україні.	Учень: <i>називає</i> різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку; <i>наводить приклади</i> регулювання часу в країнах світу; <i>розуміє</i> відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час»; <i>аналізує</i> карту годинних поясів світу; <i>визначає</i> місцевий і поясний час в Україні;	Вчити: <i>зв'язно та усвідомлено відтворювати</i> інформацію про різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку; <i>розвивати</i> уміння порівнювати особливості годинних поясів світу; <i>самостійно визначати</i> місцевий і поясний час в Україні; <i>розвивати</i> пізнавальний інтерес, самостійність, допитливість;
4	34	Розділ III. Природні умови і ресурси України		
	7	Тема 1. Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси. Форми земної поверхні. Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта «Фізична поверхня». Геологічна історія Землі. Геологічне літочислення. Геологічні ери. Карта «Тектонічна будова». Основні тектонічні структури. Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Дослідження П. Тутковського. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та	Учень: <i>називає</i> форми земної поверхні; <i>показує на карті:</i> низовини: Придніпровська, Причорноморські, Поліська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська (г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла);	Вчити: <i>застосовувати різні види сприйняття</i> для дослідження форм рельєфу земної поверхні; <i>розвивати</i> логічне мислення, уяву; <i>розрізняти та розповідати</i> зміст понять «платформа», «щит», «плита», «область складчастості»; <i>зв'язно та усвідомлено відтворювати</i> інформацію про особливості природних умов території у різні геологічні ери;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфотвірні чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Корисні копалини України, їх класифікація за використанням, географія, закономірності поширення. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобутку вугілля, нафти, природного газу, «сланцевого газу», торфу, горючих сланців. Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобутку. Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів. Особливості геологічної будови, рельєфу та мінеральних ресурсів своєї місцевості. Практична робота 4. Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) зв'язків між тектонічними структурами, рельєфом, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України.	Кримські (г. Роман-Кош); тектонічні структури: Східноєвропейська платформа, Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи; басейни і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазоносні райони, Криворізький залізрудний басейн, Кременчуцьке родовище залізних руд, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Побузький хромітово-нікелеворудний район, Артемівське, Слов'янське, Солотвинське родовища кам'яної солі, Калуське родовище калійної солі, Яворівське родовище сірки, Заваллівське родовище графіту. наводить приклади родовищ корисних копалин; розуміє поняття «платформа», «щит», «плита», «область складчастості»; під керівництвом вчителя визначає вік гірських порід за геологічною картою; розповідає про особливості природних умов території у різні геологічні ери; розуміє та з допомогою вчителя встановлює взаємозв'язки рельєфу з	аналізувати фізичну, тектонічну та геологічну карти; розкривати взаємозв'язки рельєфу з тектонічними структурами, корисними копалинами, геологічною будовою території; розвивати зорово-моторну координацію у процесі роботи з картою; робити висновки щодо впливу людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин та необхідність охорони надр;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			тектонічними структурами, корисними копалинами, геологічною будовою території; <i>робить висновки щодо впливу людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин та необхідність охорони надр.</i>	
	5	Тема 2. Клімат і кліматичні ресурси. Загальна характеристика клімату України. Основні кліматичні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна земна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії в атмосфері на земній поверхні. Властивості повітряних мас, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Кліматичні показники: температура, вологість повітря, опади, коефіцієнт зволоження та їх розподіл в Україні. Річний та сезонний хід кліматичних показників. Кліматична карта. Кліматичні ресурси. Погода і умови несприятливі погодно-кліматичні явища. Метеорологічна служба. Прогноз погоди. Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Охорона атмосферного повітря. Кліматичні особливості своєї місцевості. Практичні роботи 5. Визначення вологості повітря за заданими показниками. 6. Встановлення особливостей клімату різних регіонів України за аналізом карт та кліматичних діаграм	Учень: <i>називає</i> основні кліматотвірні чинники, основні кліматичні показники, типи клімату; <i>наводить приклади</i> небезпечних погодніх явищ; <i>розрізняє</i> поняття «атмосферний фронт», «циклон», «антициклон»; <i>характеризує</i> особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, кліматичні ресурси України; <i>аналізує</i> дані метеорологічних спостережень; <i>розповідає</i> про дію кліматотвірних чинників; <i>з допомогою вчителя складає</i> прогноз погоди за синоптичними картами, народними прикметами; <i>виконує</i> інструментальні спостереження за погодою; <i>робить висновки</i> про кліматичні умови та ресурси України;	Вчити: <i>аналізувати та характеризувати</i> особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, кліматичні ресурси України; <i>розвивати</i> стійкість уваги, можливості її розподілу та переключення в процесі спостережень за змінами погоди; <i>розвивати</i> логічне мислення та полісенсорне сприйняття під час користування кліматичною картою; <i>робити висновки</i> про кліматичні умови і ресурси України; <i>розповідати</i> про основні кліматотвірні чинники; <i>розкривати</i> взаємодію чинників кліматоутворення; <i>розвивати</i> самостійність під час інструментальних спостережень за погодою;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
	5	Тема 3. Води суходолу і водні ресурси. Склад вод суходолу. Поверхневі води. Річки. Будова річкової долини: річище, заплава, тераси, меандри, твердий стік. Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи. Живлення і режим річок, густота річкової мережі. Річковий стік, витрати води. Озера, їх типи, особливості водного режиму. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони. Води суходолу своєї місцевості. Практична робота 7. Позначення на контурній карті назв найбільших річок, озер, водосховищ, каналів, позначення боліт України. Аналіз забезпеченості водними ресурсами різних територій України	Учень: називає основні річкові басейни України; показує на карті: річкові системи: Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир; лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське; канали: Північнокримський, Дніпро-Донбас, Каховський; артезіанські басейни: Дніпровсько-Донецький, Волино-Подільський, Причорноморський; розрізняє поняття «меандри», «тераси», «водний режим», «річковий стік», «витрата води», «водні ресурси»; характеризує водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів; розповідає про особливості живлення та водного режиму річок, озер; дає оцінку водозабезпеченості території України та її окремих регіонів;	Вчити: характеризувати основні річкові басейни України; розкривати зв'язок гідрологічного режиму річок і озер з кліматичними умовами, підземними водами; розрізняти поняття «меандри», «тераси», «водний режим», «річковий стік», «витрата води», «водні ресурси»; робити висновки про водозабезпеченості території України та її окремих регіонів; аналізувати та характеризувати водні об'єкти України; розвивати самоконтроль та зорово-моторну координацію під час виконання практичної роботи; розповідати про шляхи раціонального використання водних ресурсів;
	2	Тема 4. Ґрунти та ґрунтові ресурси. Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів	Учень: називає основні чинники ґрунтоутворення; наводить приклади ґрунтів різних	Вчити: аналізувати основні чинники ґрунтоутворення, умови ґрунтоутворення, розвивати логічне та наочно-образне

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		Грунтові ресурси України. Ґрунти своєї місцевості. Зміни ґрунтів у результаті господарської діяльності людини. Заходи з раціонального використання й охорони ґрунтових ресурсів. Практична робота 8. Порівняльний аналіз різних типів ґрунтів України.	типів; <i>характеризує</i> ґрунтові ресурси України; <i>розуміє</i> умови ґрунтоутворення, особливості поширення ґрунтів; карту ґрунтів України; <i>з допомогою вчителя розповідає</i> щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах;	мислення; <i>користуватись</i> пам'яттю різної модальності для дослідження типів ґрунтів, що поширені на території України; <i>пояснювати</i> особливості поширення ґрунтів; <i>розвивати</i> практичні навички роботи з ґрунтовою картою України; <i>розповідати</i> про земельні ресурси України;
	1	Тема 5. Рослинність. Різноманітність рослинності. Закономірності поширення рослинного покриву в Україні. Рослинні угруповання. Червона та Зелена книги України. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Рослинність своєї місцевості	Учень: <i>називає</i> видовий склад рослинності; <i>характеризує</i> основні типи рослинного покриву України; <i>розпізнає</i> види рослин, що занесені до Червоної книги України; <i>наводить приклади</i> рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України; <i>аналізує</i> карту рослинності України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив; <i>робить висновки</i> щодо закономірностей поширення основних типів рослинності в Україні; <i>розповідає про</i> стан рослинних ресурсів, їх роль у господарській діяльності, наслідки використання в різних регіонах України	Вчити: <i>аналізувати та характеризувати</i> основні типи рослинного покриву України; <i>користуватись</i> пам'яттю різної модальності для дослідження типів рослинного покриву України; <i>робити висновки</i> щодо закономірностей поширення основних типів рослинності в Україні; <i>наводити приклади</i> рослин, занесені до Червоної книги України; <i>розповідати</i> про вплив господарської діяльності на рослинний покрив;
	1	Тема 6. Тваринний світ України. Різноманітність тваринного світу. Закономірності поширення тваринного світу в Україні. Тварини, занесені до Червоної книги України. Вплив людини на тваринний світ. Тваринні ресурси України.	Учень: <i>називає</i> видовий склад тваринного світу; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; <i>розпізнає</i> види тварин, які занесені до	Вчити: <i>усвідомлювати</i> поняття «акліматизація» та «реакліматизація тварин»; <i>розвивати</i> логічне мислення та олі сенсорне сприйняття під час користування картою

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		заходи з їх відтворення й охорони. Тваринний світ своєї місцевості.	Червоної книги України; розповідає про тваринний світ України; з допомогою вчителя наводить приклади акліматизації та реакліматизації тварин; аналізує карту тваринного світу України; робить висновки щодо стану тваринних ресурсів, їх роль у господарській діяльності людини, наслідки використання в різних регіонах України	тваринного світу України; аналізувати фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; тварин занесених до Червоної книги України;
	10	Тема 7. Ландшафти України. Ландшафт. Карта «Ландшафти». Районування природних ландшафтів, їх відображення на картах. Антропогенні ландшафти. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України: мішаних лісів, широколистих лісів, лісостепова, степова. Використання та охорона рівнинних ландшафтів. Гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір, особливості їх зміни з висотою, використання та охорона. Природні умови і ресурси Чорного та Азовського морів, проблеми їх раціонального використання. Практична робота 9. Складання порівняльної характеристики природних зон України (за вибором).	Учень: розрізняє поняття «ландшафт», «природно-територіальний комплекс» тощо; наводить приклади чинників формування природних ландшафтів, природних країн, природних зон; показує на карті природні зони, гірські країни; розрізняє класифікацію ландшафтів, їх географічне положення; розповідає про особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті; показує на карті природні зони України: мішаних лісів, широколистих лісів, лісостепову, степову; наводить приклади природоохоронних територій; з допомогою вчителя аналізує карту ландшафтів, співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості,	Вчити: аналізувати поняття «ландшафт», «природно-територіальний комплекс» тощо; робити висновки щодо впливу господарської діяльності людини на природні особливості; порівнювати особливості взаємодії компонентів природи у ПТК; розвивати зорово-моторну координацію під час роботи з картою; розкривати взаємозв'язки між компонентами природи у природних зонах; розвивати практичні навички під час роботи з картою ландшафтів та природних зон; наводити приклади природоохоронних територій; розвивати вміння самоконтролю під час виконання практичної роботи; розповідати про особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			робить висновки щодо впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів;	
	3	Тема 8. Природокористування. Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Природно-заповідні об'єкти своєї місцевості. Природокористування в умовах сталого розвитку. Практична робота 10. Позначення на контурній карті об'єктів природно-заповідного фонду України.	Учень: розрізняє категорії природно-ресурсного фонду України, види забруднень довкілля; наводить приклади об'єктів природно-заповідного фонду України і під керівництвом вчителя показує їх на карті: біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадазький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільські Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотида»; розповідає про сучасну екологічну ситуацію в Україні; аналізує вплив екологічної ситуації на здоров'я населення; наводить приклади об'єктів природно-заповідного фонду своєї місцевості; робить висновки щодо наслідків використання й охорони природних умов та природних ресурсів України	Вчити: аналізувати основні види забруднень довкілля в Україні; наводити приклади об'єктів природно-заповідного фонду своєї місцевості; розкривати причинно-наслідкові зв'язки пов'язані з впливом екологічної ситуації на здоров'я населення; розвивати зорово-просторові процеси при роботі з картою та атласом; розповідати про сучасну екологічну ситуацію в Україні;
5	12	Розділ IV. Населення України та світу		
	3	Тема 1. Демографічні процеси та статеві-вікові склад населення світу та України. Кількість населення в світі та Україні. Чинники, що	Учень: називає кількість населення світу, України;	Вчити: аналізувати та порівнювати статеві-вікові піраміди України та окремих країн світу;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		впливають на кількість населення: природний рух, міграції. Міграційна політика держав. Статеві-віковий склад населення світу й України. Тривалість життя населення. Зміна кількості населення в світі та Україні. Регіональні відмінності демографічних процесів. Дослідження П. Чубинського. Демографічна політика. Механічний рух населення: причини і види міграцій, основні напрямки міграційних потоків у світі та Україні. Українська діаспора. Міграційна політика. Практичні роботи 11. Обчислення показників природного та механічного руху населення в різних регіонах України. 12. Аналіз статеві-вікових пірамід України та окремих країн світу	<i>розуміє та розрізняє суттєві ознаки</i> понять «природний рух населення», «демографічний вибух», «демографічна криза», «демографічна політика», «еміграція», «імміграція»; <i>визначає</i> показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); <i>користується</i> різними джерелами інформації, що характеризують населення світу й окремих країн, України та її областей; <i>розповідає</i> про демографічну ситуацію, що склалася в різних регіонах України; <i>з допомогою вчителя аналізує</i> статеві-вікові піраміди України та окремих країн світу; <i>пояснює</i> причини виникнення діаспор; <i>розуміє</i> важливість знань про демографічні процеси в Україні і країнах світу.	<i>розширити</i> знання учнів про кількість та статеві-віковий склад населення світу та України; <i>користуватись</i> пам'яттю різної модальності для дослідження понять «природний рух населення», «демографічний вибух», «демографічна криза», «демографічна політика»; <i>самостійно визначати</i> показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); <i>розкривати причинно-наслідкові зв'язки</i> пов'язані з нерівномірним розміщенням та депопуляцією населення; <i>формувати</i> самоконтроль, зорово-моторну координацію у процесі роботи з географічною картою та під час виконання практичних робіт; <i>аналізувати</i> способи зображення держав і столиць на політичній карті світу, населених пунктів на плані місцевості; <i>розвивати</i> зв'язне мовлення на основі збагачення словникового запасу на матеріалі відомостей про природний рух населення, механічний рух населення, природний приріст тощо; <i>розвивати</i> вміння висловлювати власну думку щодо демографічної ситуації, що склалася в різних регіонах України; <i>розвивати</i> вміння планувати наступну діяльність; <i>розвивати</i> самостійність в навчально-практичній діяльності;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
	4	Тема 2. Розселення. Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення в світі й Україні. Міські і сільські населені пункти. Критерії їх розмежування в Україні та країнах світу. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація. Міські агломерації. Мегалополіс. Світові міста. Субурбанізація. Хибна урбанізація.	Учень: <i>визначає</i> суттєві ознаки понять «місто», «село», «урбанізація», «субурбанізація», «агломерація», «мегалополіс» тощо; <i>називає та показує на карті</i> регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення та рівнем урбанізації, найбільші агломерації, світові міста, найбільші міста в Україні; <i>визначає</i> функції міст; <i>розповідає про</i> міські і сільські населені пункти, типи міст за людністю і функціями, місто, агломерацію й мегалополіс, темп і рівень урбанізації; <i>розповідає про</i> вплив природних та демографічних чинників на територіальні відмінності густоти населення; <i>наводить приклади</i> областей України з різним рівнем урбанізації;	Вчити: <i>аналізувати та визначати</i> зміст понять: «місто», «село», «урбанізація», «агломерація» тощо; <i>розвивати</i> логічне мислення та зв'язне мовлення на основі знань про міські і сільські населені пункти, типи міст за людністю і функціями, місто, агломерацію й мегалополіс тощо; <i>робити</i> висновки про вплив природних та демографічних чинників на територіальні відмінності густоти населення; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію у процесі роботи з картами;
	2	Тема 3. Етнічний склад населення. Етноси. Найпоширеніші мовні сім'ї. Однонаціональні та багатонаціональні країни. Національний склад населення України: особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення	Учень: <i>називає</i> особливості національного складу населення; етнографічні групи українців та національні меншини; <i>розуміє</i> поняття «раса», «нація», «мовна сім'я», «національні меншини», «етнографічна група»; <i>показує на карті</i> і називає райони розселення національних меншин в Україні; <i>користується різними джерелами</i>	Вчити: <i>розрізняти</i> поняття «раса», «нація», «мовна сім'я», «національні меншини», «етнографічна група»; <i>розширити</i> словниковий запас учнів; <i>розкривати</i> причинно-наслідкові зв'язки пов'язані з різноманітністю національного складу населення України та виникнення діаспор; <i>розповідати</i> про етнічний склад населення регіонів України;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			інформації, що характеризує етнічний склад населення України й окремих країн; <i>розповідає про етнічний склад населення регіонів України;</i> <i>розуміє важливість толерантного ставлення до представників інших рас, національностей.</i>	<i>розвивати зорово-моторну координацію та саморегуляцію у процесі роботи з картами;</i> <i>виховувати повагу до представників інших народів, що проживають в Україні, почуття толерантності до етнічних меншин та представників усіх релігійних напрямів, представлених в Україні;</i> <i>виховувати почуття національної гідності.</i>
	1	Тема 4. Релігійний склад населення. Релігія як явище культури. Світові релігії. Регіональні відмінності релігійних вірувань в Україні	Учень: <i>розуміє</i> поняття «релігія», світова релігія; <i>з допомогою вчителя показує на карті і називає</i> регіони домінування світових релігій; <i>розуміє</i> відмінності релігійних вірувань в Україні; <i>усвідомлює</i> важливість толерантного ставлення до представників інших релігійних громад	Вчити: <i>розширити</i> знання учнів про світові релігії; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію у процесі роботи з картою; <i>виховувати</i> толерантне ставлення до різних релігій світу.
	2	Тема 5. Зайнятість населення в світі й Україні. Трудові ресурси. Кількість і якість трудових ресурсів. Економічно активне населення. Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення	Учень: <i>називає</i> кількість трудових ресурсів в Україні; <i>розрізняє</i> поняття «трудові ресурси», «економічно активне населення»; <i>показує на карті і називає</i> області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю трудових ресурсів; <i>пояснює</i> причини безробіття, зміни в структурі зайнятості; <i>характеризує</i> кількість та якість трудових ресурсів України;	Вчити: <i>користуватись</i> пам'яттю різної модальності для дослідження трудових ресурсів в Україні; <i>аналізувати</i> зміст понять: «трудові ресурси», «економічно активне населення»; <i>розкривати</i> причинно-наслідкові зв'язки пов'язані з неповною зайнятістю трудових ресурсів; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію у процесі роботи з картами; <i>робити висновки</i> щодо причин безробіття, змін в структурі зайнятості;
6	5	Розділ V. Природа та населення свого адміністративного регіону		
	1	Тема 1. Географічне положення, адміністративно-територіальний устрій, історія формування і	Учень: <i>називає</i> географічне положення	Вчити: <i>розширити</i> знання учнів про природу та

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
	2	розвитку. Тема 2. Природа регіону. Особливості природних умов і ресурсів. Природокористування. Об'єкти природно-заповідного фонду.	адміністративної області своєї місцевості; <i>характеризує</i> природні умови, ресурси, населення, адміністративної області своєї місцевості; <i>розуміє та розповідає про</i> вплив природних умов і природних ресурсів на розселення населення в області своєї місцевості; <i>наводить приклади</i> раціонального використання та охорони природних ресурсів;	населення свого адміністративного регіону; <i>розкривати</i> причинно-наслідкові зв'язки на приклади впливу географічного положення адміністративної області своєї місцевості на природні умови; <i>розвивати</i> зв'язне мовлення та логічне мислення на основі знань про географічне положення, природні умови, ресурси, населення адміністративної області своєї місцевості; <i>наводити приклади</i> раціонального використання та охорони природних ресурсів; <i>розвивати</i> інтерес до екологічних проблем.
	2	Тема 3. Населення регіону. Кількість та структура населення. Етнічний склад. Особливості зайнятості населення. Дослідження (екскурсія) Ознайомлення з об'єктами природи своєї місцевості (на вибір вчителя)		
	6	РЕЗЕРВ ЧАСУ		

9 клас
ГЕОГРАФІЯ
«УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
(52 години, 1,5 години на тиждень)

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	1 1	ВСТУП Суспільна географія в системі географічних наук. Об'єкти вивчення суспільної географії. Зв'язок суспільної географії з іншими науками. Методи економіко-географічних досліджень. Видатні вітчизняні та світові економіко-географи.	Учень: <i>називає</i> об'єкти вивчення суспільної географії, вітчизняних та світових економіко-географів; <i>розуміє</i> актуальність і необхідність вивчення суспільної географії; <i>називає</i> методи економіко-географічних досліджень; <i>встановлює</i> зв'язок суспільної географії з іншими науками; <i>розуміє</i> актуальність і необхідність	Вчити: <i>розвивати</i> узагальненість сприймання та стійкість уваги при вивченні нового матеріалу; <i>розвивати</i> навички самостійної роботи на уроці; <i>розвивати</i> спостережливість, наполегливість; <i>пояснювати</i> зв'язок суспільної географії з іншими науками; <i>розповідати</i> про об'єкти вивчення суспільної географії, вітчизняних та світових економіко-географів;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			вивчення курсу.	наводити приклади методів економіко-географічних досліджень; формувати пізнавальну активність в процесі вивчення курсу.
2	9	Розділ І. Національне та світове господарство		
	4	Тема 1. Національне господарство. Національне господарство. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Секторальна модель економіки: первинний (видобуток сировини та одержання напівфабрикатів: сільське, лісове та рибне господарства, видобувна промисловість, мисливство), вторинний (переробна промисловість та будівництво), третинний (послуги), четвертинний (наукові дослідження та розробки для виробництва) сектори. Інституціональна структура національної економіки. Поняття «підприємство», «виробництво», «послуга». Сектори національної економіки України. Форми просторової організації виробництва. Чинники розміщення виробництва: сировинний, паливно-енергетичний, водний, транспортний, науково-технічного прогресу, трудових ресурсів, екологічний, чинник споживача, військово-стратегічний. Поняття «економічний розвиток» та його складові. Оцінка рівня економічного розвитку України. Практична робота 1. Складання схеми структури національного господарства України	Учень: визначає суттєві ознаки понять «національне господарство»; «валовий внутрішній продукт», «валовий національний продукт», визначає суттєві ознаки понять «підприємство», «виробництво», «послуга»; з допомогою вчителя характеризує особливості секторальної структури господарства, чинники розміщення виробництва і надання послуг; наводить приклади форм організації виробництва; оцінює рівень економічного розвитку України	Вчити: аналізувати зміст понять «підприємство», «виробництво», «послуга» тощо; розширити знання учнів щодо національного та світового господарства; розвивати логічне мислення в процесі встановлення причинно-наслідкових зв'язків; наводити приклади форм організації виробництва; розвивати саморегуляцію та самоконтроль у процесі виконання завдань; вчити зв'язно відтворювати інформацію про здобуту на уроці; розвивати мовлення на основі збагачення словникового запасу (національне господарство, ВВП, ВНП тощо); розвивати практичні навички при складанні схеми структури національного господарства України; формування позитивного ставлення до навчання;
	5	Тема 2. Світове господарство. Поняття «спеціалізація міста (району, регіону,	Учень: визначає суттєві ознаки понять	Вчити: аналізувати зміст понять «спеціалізація міста

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		країни)», «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство», «світовий ринок». Етапи формування світового господарства. Типи та еволюція економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку. Місце України у світовому господарстві. Сучасні тенденції розвитку світового господарства: інтернаціоналізація виробництва, міжнародна економічна інтеграція, інформатизація, глобалізація. Особливості розвитку сучасного світового господарства під впливом глобалізації. Науково-технічний прогрес (НТП), його основні риси. Світове господарство у період НТП, його вплив на структуру та чинники розміщення виробництва.	«спеціалізація міста (району, регіону, країни)», «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство», «світовий ринок», «науково-технічний прогрес», «глобалізація»; <i>наводить приклади</i> країн світу з економічного розвитку: високорозвинених та країн, що розвиваються; <i>показує на карті</i> країни «Великої сімки» (G-7); <i>розуміє</i> вплив НТП на структуру світового господарства та темпи його розвитку;	(району, регіону, країни)», «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство», «світовий ринок», «науково-технічний прогрес», «глобалізація»; <i>наводить приклади</i> країн світу з економічного розвитку: високорозвинених та країн, що розвиваються; <i>розвивати</i> самоконтроль та зорово-моторну координацію під час виконання практичної роботи; <i>робити висновки</i> щодо впливу НТП на світове господарство;
3	5	Розділ II. Природні ресурси світу та України		
	1	Тема 1. Географічне середовище. Географічне (навколишнє) середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Природокористування та його види. Ресурсозабезпеченість. Природно-ресурсний потенціал.	Учень: <i>розуміє та називає</i> ознаки поняття «географічне середовище», «природокористування»; «природно-ресурсний потенціал»; <i>розуміє</i> складові географічного середовища; <i>розповідає</i> про наслідки взаємодії суспільства і природи;	Вчити: <i>розширити</i> знання учнів про географічне середовище як сферу взаємодії суспільства і природи; <i>розвивати</i> уміння аналізувати ступені впливу людини на природу у різні періоди розвитку людства; <i>розвивати</i> навички самостійної роботи на уроці; <i>розвивати</i> логічне мислення та зв'язне мовлення; <i>розкривати</i> причинно-наслідкові зв'язки на прикладі взаємодії суспільства і природи;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
				розвивати самоконтроль під час вирішення природничих завдань; розвивати інтерес до екологічних проблем на земній кулі.
	4	Тема 2. Природні умови і ресурси. Поняття про природні умови і природні ресурси. Вплив природних умов на особливості життєдіяльності та господарювання у різних країнах світу та регіонах України. Класифікація природних ресурсів за належністю до компонентів природи та характером їх відновлення. Мінеральні ресурси. Паливно-енергетичні ресурси: найбільші в світі басейни й країни за видобутком нафти, природного газу, кам'яного вугілля та ін. Рудні ресурси: найбільші басейни й країни з видобутку залізних руд та руд кольорових, рідкоземельних і благородних металів. Нерудні ресурси: найбільші райони й країни з видобутку калійних солей, самородної сірки, алмазів. Оцінка мінерально-сировинної бази України. Географія світових земельних, лісових, водних, рекреаційних ресурсів, ресурсів Світового океану. Оцінка забезпечення України земельними, лісовими, водними, рекреаційними ресурсами. Практична робота 3. Позначення на контурній карті найбільших басейнів видобутку нафти, природного газу, кам'яного вугілля, залізної руди та руд кольорових металів світу	Учень: називає класифікацію природних ресурсів за характером їх відновлення, основні групи мінеральних ресурсів; показує на карті: найбільші басейни нафти і природного газу: Перська затока, Західносибірський та Волго-Уральський (Росія), Середньоазійський, Зондський, Сахарський, Гвінейської затоки, Центральноамериканський, Техаський, Мексиканської затоки, Каліфорнійський та Аляскінський (США), Західноканадський, Північноморський; найбільші басейни та райони видобутку кам'яного вугілля: Рурський (Німеччина), Верхньосілезький (Польща), Донецький (Україна), Кузнецький (Росія), Карагандинський та Екібастузький (Казахстан), Північно-Східний (Китай), Східний (Індія), Аппалацький (США), Південно-Східний (Австралія); країни, що мають найбільші поклади залізних руд: Бразилія, Австралія, Канада, Китай, Індія, Казахстан, Україна, Росія, Південна Африка, Швеція; найбільші пояси залягання руд	Вчити: розширити знання учнів про ресурсозабезпеченість окремих територій Землі певними ресурсами; користуватись пам'яттю різної модальності для дослідження найбільших в світі басейнів нафти та природного газу, районів видобутку кам'яного вугілля тощо; характеризувати розміщення різних видів мінеральних ресурсів світу; розвивати вміння учнів самостійно працювати з картографічним і статистичним матеріалом; розвивати вміння спілкуватися в малих групах, висловлювати свої думки; наводити приклади природних ресурсів різних видів; робити висновки про перспективи використання природних ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства; виховувати бережне ставлення до навколишнього середовища;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			кольорових металів: <i>Кордильєри-Анди</i> , «вольфрам-олов'яний пояс» <i>Азії</i> , «мідний пояс» <i>Африки</i> ; наводить приклади природних ресурсів різних видів; наводить приклади особливостей розміщення природних ресурсів у світі; пояснює проблеми і перспективи використання природних ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства;	
3	29	Розділ III. Структура світового господарства та її відображення в економіці України		
	4	Тема 1. Паливно-енергетична промисловість та електроенергетика. Галузева структура паливно-енергетичної промисловості. Видобуток нафти, природного газу, вугілля та інших видів паливно-енергетичних матеріалів, основні напрями їх перероблення. Паливно-енергетична промисловість України. Джерела та шляхи надходження паливних ресурсів в Україну. Нафтопереробна промисловість України. Проблеми й перспективи розвитку паливно-енергетичної промисловості України. Паливно-енергетична промисловість світу. Найбільші країни-експортери та імпортери нафти, природного газу, кам'яного вугілля. Вплив зовнішньої політики держав на напрямки і вартість постачання енергоносіїв у міжнародній торгівлі. Електроенергетика, її значення у сучасному світі. Основні типи електростанцій. Способи отримання промислової енергії. Структура та розміщення електроенергетики в Україні. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Відновлювані джерела енергії, їх	Учень: називає склад паливно-енергетичної промисловості, типи електростанцій за джерелом енергетичних ресурсів; визначає особливості розвитку і розміщення галузей паливної промисловості та електроенергетики України; наводить приклади найбільших країн-експортерів та імпортерів нафти, природного газу, кам'яного вугілля, найбільших країн-виробників та споживачів електроенергії в світі та Європі; порівнює особливості виробництва електроенергії на ТЕС, ГЕС, АЕС; будує секторну діаграму виробництва електроенергії різними типами електростанцій; показує на карті: ГЕС: <i>Сань-Ся (Китай), Ітайну</i>	Вчити: аналізувати та характеризувати склад паливно-енергетичної промисловості, типи електростанцій за джерелом енергетичних ресурсів; особливості розвитку і розміщення галузей паливної промисловості та електроенергетики України; розвивати логічне мислення в процесі встановлення причинно-наслідкових зв'язків; користуватись пам'яттю різної модальності для дослідження джерел та шляхів надходження паливних ресурсів в Україну; оформляти результати отримані під час виконання практичної роботи; розвивати саморегуляцію та самоконтроль у процесі виконання практичних робіт; розповідати про особливості виробництва електроенергії на ТЕС, ГЕС, АЕС; наводити приклади найбільших країн-експортерів та імпортерів нафти, природного газу, кам'яного вугілля, найбільших країн-

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		переваги та недоліки. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та споживачі електроенергії в світі. Найпотужніші електростанції світу. Екологічні проблеми електроенергетики. Енергозбереження. Практичні роботи 4. Позначення на контурній карті України басейнів видобутку нафти, природного газу, вугілля, головних нафто- і газопроводів, центрів нафтопереробки, найбільших електростанцій. 5. Побудова секторної діаграми виробництва електроенергії різними типами електростанцій.	(Бразилія – Парагвай), Київська, Кіровоградська, Кременчуцька, Дніпропетровська, Дніпропетровська, Дніпропетровська, Дніпропетровська (Україна); ГАЕС: Київська, Дністровська, Ташилицька (Україна); АЕС: Касівадзакі-Каріва (Японія), Запорізька, Південноукраїнська, Рівненська, Хмельницька (Україна); ТЕС: Тайчжунська (Тайвань), Запорізька, Криворізька, Буриштинська, Зміївська, Придніпровська, Ладизинська, Трипільська (Україна); центри нафтопереробки: Кременчук, Лисичанськ, Дрогобич (Україна); визначає шляхи надходження паливно-енергетичних ресурсів в Україну.	виробників та споживачів електроенергії в світі та Європі;
4		Тема 2. Металургія. Структура та значення металургії у світовому господарстві. Чорна та кольорова металургія. Сировинна база та технологія виробництва чавуну і сталі. Комбінування у чорній металургії. Способи виплавки сталі. Чорна металургія України. Основні вітчизняні металургійні райони та центри. Місце України серед країн світу за виробництвом сталі. Чорна металургія світу. Найбільші-країни виробники та споживачі чавуну і сталі в світі. Кольорова металургія України. Обмеженість сировинної бази. Технологія виробництва та принципи розміщення підприємств з виплавки різних кольорових металів. Основні центри виплавки кольорових металів в Україні. Кольорова металургія світу. Найбільші країни-	Учень: називає галузі, що входять до металургійної промисловості; складає чорної і кольорової металургії; показує на карті: основні райони та центри чорної металургії в Україні: Придніпровський (Кривий Ріг, Дніпропетровськ, Дніпропетровська, Запоріжжя, Новомосковськ, Нікополь), Донецький (Краматорськ, Алчевськ, Харцизьк), Приазовський (Маріуполь); основні центри кольорової металургії в Україні: Запоріжжя, Побузьке, Миколаїв, Артемівськ, Костянтинівка, Микитівка;	Вчити: аналізувати, порівнювати структуру галузей, що входять до металургійної промисловості; характеризувати склад чорної і кольорової металургії; робити логічні висновки стосовно перспектив розвитку металургійної промисловості; оформляти результати отримані під час виконання практичної роботи; розвивати зорово-моторну координацію під час роботи з картою та атласом; удосконалювати навички роботи з картами (показ основних районів і великих центрів металургії); розповідати про особливості розміщення підприємств чорної і кольорової металургії;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		виробники та споживачі кольорових металів у світі. Особливості розміщення виробництва кольорових металів у сучасному світі. Екологічні проблеми чорної та кольорової металургії. Практична робота 6. Нанесення на контурну карту сировинної бази, районів та основних центрів чорної металургії України	<i>розповідає</i> про негативні наслідки впливу металургійного виробництва на довкілля; <i>пояснює</i> особливості розміщення підприємств чорної і кольорової металургії; <i>розуміє</i> значення металургії для розвитку господарства України та її роль у зовнішній торгівлі держави	<i>наводить приклади</i> негативних наслідків впливу металургійного виробництва на довкілля; <i>виховувати</i> екологічну культуру учнів (висновки про вплив галузі на довкілля, раціональне збереження природних ресурсів тощо);
	4	Тема 3. Машинобудування. Провідна роль машинобудування у сучасному світі. Структура та принципи розміщення підприємств загального, транспортного, точного машинобудування. Спеціалізація та кооперування. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві зв'язки машинобудування. Розміщення загального, транспортного та точного машинобудування в Україні. Найбільші центри та основні райони розвитку машинобудування: Харківський, Донецький, Придніпровський, Прикарпатський. Проблеми і перспективи розвитку та розміщення підприємств машинобудування. Машинобудування світу. Найбільші країни-виробники автомобілів, морських суден, літаків, електроніки. Практична робота 7. Позначення на контурній карті світу найбільших країн-виробників легкових автомобілів	Учень: <i>називає</i> структуру машинобудування, проблеми і перспективи його розвитку, найбільші машинобудівні регіони світу: <i>Північна Америка (США, Канада), Країни ЄС, Східна та Південно-Східна Азія (Японія, Китай, нові індустріальні країни).</i> <i>показує на карті</i> основні райони та найбільші центри металургії; <i>наводить приклади</i> найбільших країн-виробників автомобілів, морських суден, літаків, електроніки в світі та Європі; <i>пояснює</i> чинники, що впливають на розміщення машинобудування;	Вчити: <i>аналізувати, порівнювати</i> структуру галузей, що входять до машинобудування; <i>користуватися пам'яттю</i> різної модальності для дослідження регіональних відмінностей розвитку машинобудування в Україні та позначення на контурній карті світу найбільших країн-виробників легкових автомобілів; <i>розвивати</i> саморегуляцію та самоконтроль у процесі виконання практичної роботи; <i>розповідати</i> про найбільших країн-виробників автомобілів, морських суден, літаків, електроніки в світі та Європі; <i>виховувати</i> екологічну культуру учнів (висновки про вплив галузі на довкілля, раціональне збереження природних ресурсів тощо);
	3	Тема 4. Хімічна та лісова промисловість. Поняття про хімічну промисловість, її склад: гірничо-хімічна промисловість, основна хімія, хімія органічного синтезу. Природно-сировинна база. Використання відходів. Принципи розміщення	Учень: <i>називає</i> основні галузі хімічної та лісової промисловості, найбільші регіони розвитку хімічної промисловості світу;	Вчити: <i>аналізувати, порівнювати</i> структуру галузей, що входять до хімічної та лісової промисловостей; сировинну базу хімічної та лісової промисловостей;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		основних виробництв хімічної промисловості в Україні: соди, мінеральних добрив, полімерів. Основні райони розвитку хімічної промисловості в Україні: Донецький, Придніпровський, Прикарпатський. Хімічна промисловість світу. Найбільші-країни виробники мінеральних добрив та полімерів. Проблеми розвитку і розміщення хімічної промисловості, її екологічні проблеми. Лісове господарство та лісова промисловість. Структура та значення, особливості розміщення. Лісова промисловість України: лісопилльне виробництво, деревообробна промисловість, целюлозно-паперове і лісохімічне виробництво. Основні райони розвитку лісової промисловості в Україні: Карпатський, Поліський. Проблеми й перспективи розвитку галузі в Україні. Нерівномірність поширення лісових ресурсів на планеті. Лісова промисловість світу. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу. Екологічні проблеми лісової промисловості	вз показує на карті: найбільші центри хімічної промисловості в Україні: <i>Слов'янськ, Лисичанськ, Запоріжжя, Дніпродзержинськ, Одеса, Вінниця, Біла Церква, Черкаси, Калуш, Стебник</i>; найбільші центри лісової промисловості в Україні: <i>Малин, Коростень, Ковель, Обухів, Рахів, Перечин</i>; пояснює фактори розміщення галузей хімічної та лісової промисловостей; характеризує сировинну базу хімічної та лісової промисловості; визначає зв'язки між лісовою та хімічною промисловістю; оцінює вплив хімічної та лісової промисловості на довкілля, наслідки використання лісових ресурсів у світі та в Україні	розвивати логічне мислення та зв'язне мовлення на основі знань про фактори розміщення галузей хімічної та лісової промисловостей; визначати зв'язки хімічної промисловості з іншими галузями; розвивати зорово-моторну координацію під час роботи з картою; наводить приклади негативного впливу хімічної промисловості на довкілля. розповідати про фактори розміщення підприємств галузі; робити висновки стосовно відтворення і раціонального використання лісових ресурсів;
3		Тема 5. Виробництво побутових товарів. Структура виробництва побутових товарів. Чинники розміщення та склад легкої промисловості. Чинники розміщення провідних галузей текстильної промисловості в Україні: бавовняної, вовняної, лляної, шовкової, конопляно-джутової, трикотажної. Швейна та шкіряно-взуттєва промисловість України. Проблеми і перспективи розвитку легкої промисловості в Україні. Народні промисли: художня вишивка, декоративний розпис, килимарство, гончарство, різьблення по дереву, іконопис, писанкарство, ковальство, лозоплетіння. Географія текстильної промисловості світу. Найбільші країни-виробники та експортери тканин,	Учень: називає складові виробництва побутових товарів, структуру легкої промисловості; показує на карті найбільші центри легкої промисловості в Україні: <i>Херсон, Чернігів, Луцьк, Черкаси, Житомир, Рівне, Київ, Одеса, Харків</i>; наводить приклади найбільших в світі та Європі країн-виробників та експортерів тканин, одягу і взуття на світовий ринок; пояснює фактори розміщення підприємств легкої промисловості;	Вчити: аналізувати складові побутових товарів, структуру легкої промисловості; розвивати логічне мислення та зв'язне мовлення на основі знань про фактори розміщення підприємств легкої промисловості; розвивати зорово-моторну координацію під час роботи з картою; розвивати вміння висловлювати свої думки; оцінює значення легкої промисловості та художніх промислів для задоволення матеріальних і духовних потреб населення.

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		одягу та взуття на світовий ринок	розповідає про роль легкої промисловості для задоволення життєвих потреб населення	
	5	Тема 6. Сільське господарство і харчова промисловість. Значення сільського господарства у сучасному світі, його структура за власністю і галузями виробництва. Виробничі зв'язки сільського господарства з промисловістю. Природні чинники розвитку сільського господарства. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Заходи меліорації та рекультивації земель. Структура рослинництва: рілляництво, садівництво та виноградарство. Розміщення в Україні зернового господарства, технічних культур, картоплярства, овочівництва, баштанництва, виноградарства. Тваринництво, його структура та розміщення в Україні. Розвиток кормової бази тваринництва. Рибне господарство. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Гірські та приміські сільськогосподарські райони. Склад харчової промисловості України. Чинники та особливості розміщення бурякоцукрового, олійного, маслосиробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського, пивоварного, виноробного виробництв, розливу мінеральних вод. Проблеми і перспективи розвитку харчової промисловості в Україні. Рослинництво світу. Географія основних харчових і технічних культур. Найбільші країни-виробники та експортери сільськогосподарських культур. Тваринництво світу, його розміщення. Найбільші сільськогосподарські райони світу. Екологічні	Учень: називає структурні елементи сільського господарства, види сільськогосподарських угідь; галузі харчової промисловості; наводить приклади найбільших центрів та підприємств харчової промисловості; показує на карті райони вирощування сільськогосподарських культур та розвитку тваринництва в Україні; основні світові райони розвитку сільського господарства; наводить приклади розміщення рослинництва і тваринництва відповідно до кліматичних умов та ґрунтових ресурсів; пояснює чинники розміщення різних галузей харчової промисловості; сільськогосподарської продукції розповідає про проблеми, що відбуваються в сільському господарстві.	Вчити: аналізувати та характеризувати природно-географічні фактори розвитку сільського господарства, структуру галузі й особливості сільськогосподарського виробництва; структуру харчової промисловості; аналізувати статистичні дані (на основі даних виробництва сільськогосподарської продукції); визначати особливості сільськогосподарського виробництва та природно-географічні фактори, які впливають на розвиток галузі; пояснювати розвивати зорово-моторну координацію та саморегуляцію у процесі роботи з картою; виявляти контроль при самостійному виконанні завдань; пояснювати та розповідати про фактори розміщення рослинництва і тваринництва відповідно до кліматичних умов та ґрунтових ресурсів; наводити приклади зв'язків сільського господарства з іншими галузями;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		проблеми сільського господарства. Традиційні галузі харчової промисловості окремих країн світу. Практична робота 8. Аналіз зональної спеціалізації сільського господарства України		
4		Тема 7. Послуги. Структура сфери послуг. Транспорт. Роль транспорту в сучасному світі. Види транспорту, їх головні техніко-економічні характеристики. Поняття «магістраль», «транспортний вузол». Транспорт в Україні. Наземні види. Залізничний транспорт. Залізнична мережа України. Автомобільний транспорт. Найважливіші автомагістралі України. Водні види. Найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Трубопровідний транспорт. Транзитне значення нафто- та газотранспортної системи України. Проблеми і перспективи розвитку транспорту в Україні. Транспорт світу. Країни, що вирізняються великою протяжністю і густотою залізниць та автомобільних доріг. Найбільші морські порти та судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Найдовші нафто- і газопроводи світу. Міжнародні транспортні коридори. Туризм. Найвідоміші спеціалізовані центри освіти і науки в світі. Технополіси. Міжнародний туризм, його види і географія. Найвідоміші об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в різних регіонах світу та Україні	Учень: <i>визначає</i> суттєві ознаки поняття «транспортний вузол», «вантажообіг», «пасажирообіг» тощо; <i>називає</i> види міжнародного туризму, види транспорту, що посідають перше місце за обсягом перевезень вантажів і пасажирів у світі та в Україні; <i>показує на карті:</i> найбільші за вантажообігом морські порти: <i>Сінгапур, Шанхай, Роттердам, Гамбург, Лос-Анджелес, Нью-Йорк, Порт-Саїд, Дурбан, Мельбурн;</i> найбільші за пасажирообігом аеропорти: <i>Атланта, О'Хара (Чикаго), Пекін-Столичний, Токіо, Хітроу (Лондон), Шарль-де-Голь (Париж);</i> найвідоміші морські судноплавні канали: <i>Панамський, Суецький, Кільський;</i> <i>пояснює</i> особливості розміщення і розвитку різних видів транспорту і туризму; <i>наводить приклади</i> видів транспорту за обсягом перевезень вантажів і пасажирів; <i>розуміє</i> значення різних видів транспорту в своїй області;	Вчити: <i>аналізувати</i> зміст понять: «транспортний вузол», «вантажообіг», «пасажирообіг»; <i>розвивати</i> вміння систематизувати досліджуваний матеріал, самостійно працювати з різними джерелами знань; <i>розвивати</i> логічне мислення в процесі встановлення причиново-наслідкових зв'язків; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію та саморегуляцію у процесі роботи з картою; <i>наводити приклади</i> видів транспорту, що посідають перше місце за обсягом перевезень вантажів і пасажирів у світі та в Україні; <i>робити висновки</i> щодо ролі української транспортної системи в здійсненні міжнародних перевезень; <i>розповідати</i> про роль транспорту в розвитку господарства країни та в міжнародних перевезеннях;

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
			оцінює роль української транспортної системи у здійсненні міжнародних перевезень.	
	2	Тема 8. Особливості господарства свого адміністративного регіону. Розвиток та розміщення господарства. Промисловість, її склад. Структура сільського господарства, його спеціалізація. Сфера послуг: транспорт, освіта, наука, культура, туризм, фізкультура і спорт, охорона здоров'я, банківська справа, житлово-комунальне господарство, органи державної влади та ін. Дослідження Складання туристичного маршруту для ознайомлення з цікавими об'єктами своєї місцевості (на вибір вчителя)	Учень: визначає структуру промисловості та сільського господарства, види транспорту у своїй місцевості; з допомогою вчителя наводить приклади підприємств і закладів сфери послуг, що працюють у регіоні; пояснює вплив природних умов і ресурсів на розвиток місцевого господарства; називає об'єкти своєї місцевості для ознайомлення туристів;	Вчити: аналізувати структуру промисловості та сільського господарства, види транспорту у своїй місцевості; користуватись пам'яттю різної модальності для дослідження господарства своєї місцевості; розвивати образно-просторове мислення; самостійно орієнтуватись в межах свого регіону; розповідати про цікаві об'єкти своєї місцевості; розвивати пізнавальний інтерес, самостійну навчальну діяльність
4	6	Розділ IV. Міжнародне співробітництво та глобальні виклики людства		
	1	Тема 1. Форми зовнішніх економічних зв'язків. Форми міжнародного співробітництва: зовнішня торгівля, міжнародні кредитно-фінансові відносини, науково-технічні зв'язки, надання послуг, міжнародний туризм. Обсяги і структура зовнішньоекономічних зв'язків України. Основні країни-партнери у зовнішній торгівлі України	Учень: має уявлення про основні форми міжнародних відносин між державами; наводить приклади економічних, політичних, культурних зв'язків між країнами; оцінює напрями співробітництва України з країнами світу.	Ознайомити учнів з основними формами міжнародних відносин між державами; розвивати навички аналізу й синтезу інформації; наводити приклади країн-партнерів у торгівлі з Україною; формувати відповідальне ставлення до охорони навколишнього природного середовища.
	2	Тема 2. Міжнародні організації. Міжнародні організації – результат міжнародної економічної та політичної інтеграції. Історія створення сучасних міжнародних організацій та їх значення у світі. Класифікація міжнародних організацій. Інтеграція та співпраця України зі світовими організаціями.	Учень: розуміє суттєві ознаки понять «міжнародна інтеграція», «міжнародні економічні організації»; називає міжнародні організації, до яких входить Україна; визначає особливості зовнішніх	Вчити: аналізувати суттєві ознаки понять «міжнародна інтеграція», «міжнародні економічні організації»; визначати особливості зовнішніх зв'язків України; удосконалювати навички роботи з картами,

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		Найвпливовіші міжнародні організації сьогодення: ООН, НАТО, Європейський Союз, Рада Європи, ОПЕК, ФАО, Євразійське економічне співтовариство	зв'язків України; <i>наводить приклади</i> найвпливовіших міжнародних організацій;	схемами, таблицями; <i>розвивати</i> вміння працювати в групах; <i>наводить приклади</i> міжнародних організацій, до яких входить Україна;
	3	Тема 2. Глобальні проблеми людства. Поняття про глобальні проблеми людства. Час та причини їх виникнення й загострення. Проблема війни і миру. Екологічна проблема. Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна та продовольча проблеми. Проблема освоєння Світового океану. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Прояв глобальних проблем на території України. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Глобальні прогнози: наукова фантастика та науково-обґрунтовані моделі розвитку світу.	Учень: <i>називає</i> глобальні проблеми людства; <i>розповідає</i> про поширення глобальних проблем та їх прояв на території України; <i>показує на карті:</i> найбільші в світі райони екологічної катастрофи (зона Чорнобильської АЕС, район Приуралля); <i>наводить приклади</i> можливих шляхів подолання глобальних проблем;	<i>ознайомити</i> учнів з поняттям «глобальні проблеми людства»; <i>визначати</i> причини виникнення, особливості кожної з проблем, можливі шляхи розв'язання; <i>оцінювати</i> наслідки прояву глобальних проблем на сучасному етапі розвитку людства; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію та саморегуляцію у процесі роботи з картою; <i>самостійно</i> опрацьовувати різноманітні джерела географічних знань; <i>виховувати</i> бережливе ставлення до природи Землі.
	2	РЕЗЕРВ ЧАСУ		